

Rapport

efter kvalitetsgranskning av Kunskaps
bedömning i grundskolan årskurs 1–3 vid
Bruksvallarnas skola i Härjedalens kommun

Innehåll

Inledning
Bakgrundsuppgifter om Bruksvallarnas skola
Resultat
Syfte och frågeställningar
Metod och material

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av Kunskapsbedömning i grundskolan årskurs 1–3 under november 2011 till mars 2012. Granskningen vid Bruksvallarnas skola i Härjedalens kommun ingår i detta projekt.

Bruksvallarnas skola besöktes den 17 och 18 november 2011. Ansvariga inspektörer har utredaren Åsa Strand och undervisningsrådet Ulrika Svedmark varit. I denna rapport redovisar inspektörerna sina iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen genomförs i totalt 31 kommunala skolor och 4 fristående skolor. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de skolor som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra skolor. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Bakgrundsuppgifter om Bruksvallarnas skola

Bruksvallarnas skola är en kommunal skola som består av förskoleklass och årskurserna 1–5. Från och med nästa läsår kommer skolan ha förskoleklass och årskurs 1–3. Skolan är liten och undervisningen bedrivs i åldersblandade grupper, F-2 och 3–5.

Vid skolan finns två undervisande lärare, en grundskollärare och en förskollärare. Lärarna är i huvudsak så kallade klasslärare och undervisar eleverna i de flesta ämnen. Skolan leds av en rektor som också är ansvarig för ytterligare en grundskola samt några förskolor och fritidshem.

Skolenhetens namn: Bruksvallarnas skola	Antal elever
Förskoleklass	2
Grundsärskola	0
Grundskola	18
Totalt antal elever:	20
Antal elever i årskurs 1-3	11
Antal elever i årskurs 3	3

Resultat

1. Gör läraren fortlöpande bedömningar av elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas kunskapskrav?

1.1 Rektor tar ansvar för att lärarna bedömer elevernas kunskaper utifrån kursplanernas kunskapskrav

Här undersöks om rektorn tar ansvar för och skapar förutsättningar för lärarnas gemensamma arbete med kunskapsbedömningar utifrån kursplanerna.

På Bruksvallarnas skola pågår ett arbete med ta fram rutiner för planering av undervisning och bedömning utifrån Lgr 11. En lärare vid skolan har deltagit i implementeringskonferens om den nya läroplanen, Lgr 11, som Skolverket anordnat. Lärarna på skolan planerar tillsammans för hur de ska omsätta läroplanen i sin verksamhet med åldersblandade grupper. Rektorn deltar ibland i konferenser, men i arbetet gällande kursplaner, planering av undervisningen, bedömning och dokumentation har rektor stort förtroende för lärarna och därför lämnas lärarna ensamma i detta arbete.

Av intervjuer med rektorn och lärarna framkommer att rektorn sett till att lärarna deltar i utvecklings- och implementeringsarbetet tillsammans med Funäsdalens skola, den skola där eleverna börjar i årskurs 6, för att underlätta utbyte av idéer och erfarenheter. Detta samarbete skapar enligt rektor och lärarna också bättre förutsättningar för en likvärdig bedömning inom skolenhet-

en och mellan de båda närliggande skolenheterna. Lärarna har också möjlighet att ta hjälp i bedömningsfrågor av den specialpedagog som finns tillgänglig för skolan.

I kommunen finns ingen gemensam beskrivning av hur bedömningar ska utformas och inga riktlinjer om att bedömningsstöd ska användas i de olika ämnena, annat än att de nationella ämnesproven ska genomföras liksom så kallade DLS-test i svenska. Skolverkets bedömningsstöd såsom till exempel Nya språket lyfter, Diamant eller Dino används inte. Lärarna uppger att ett läromedel används som stöd för bedömning i svenska i årskurserna 1–2 samt att ett bedömningsmaterial i matrisform används i svenska, engelska och matematik. Dessa material tar dock inte sin utgångspunkt i Lgr 11 och lärarna funderar över om de ska fortsätta att använda dessa material och hur de i så fall behöver förändras så att de blir förenliga med Lgr 11. Några andra bedömningsstöd i andra ämnen används inte.

Rektorn har inte fört något resonemang med lärarna kring vad som ska dokumenteras avseende elevernas kunskapsutveckling. Det finns inte heller några riktlinjer om att lärarna ska använda ett gemensamt och sakligt språk i dokumentationen. Enligt både rektorn och lärarna är det upp till dem själva vad och hur de dokumenterar. Rektorn har inte heller fört något resonemang med lärarna gällande innehållet i den dokumentation som lärarna upprättar kring elevernas kunskapsutveckling och resultat.

Både rektorn och lärarna uttrycker att en nackdel, med en så liten skola som Bruksvallarnas skola, är att dokumentation inte prioriteras och därmed är eftersatt. Både lärarna och rektorn uttrycker att eftersom eleverna är få är det lätt för lärarna att hålla elevernas kunskapsutveckling "i huvudet". Både lärarna och rektorn är dock medvetna om att de behöver förbättra dokumentationen av varje elevs kunskapsutveckling. Vid Skolinspektionens besök på skolan berättar lärarna att de främst dokumenterar elevernas kunskapsutveckling i ämnena svenska och matematik samt i engelska för de äldre eleverna. I andra ämnen är det vanligare att de dokumenterar vad eleverna har gjort snarare än vad de kan, kopplat till kunskapskravet i respektive ämne.

Av de individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av framgår att det pågår ett utvecklingsarbete som syftar till att förbättra dessa planer. En lärare har gått en utbildning, vid Mitthögskolan, som handlar om att ta fram skriftliga omdömen. Det har resulterat i att nya mallar börjat tas fram och till viss del börjat användas. Mellan de olika planerna finns det kvalitativa skillnader. I några av de skriftliga omdömena finns många

beskrivningar av elevens egenskaper såsom *"är intresserad, är aktiv, är försiktig, kan mycket"* osv. Sådana kommentarer som beskriver hur en elev är, inte vad eleven kan, är inte förenliga med de krav som ställs på skriftliga omdömen. Vidare finns skillnader mellan hur de skriftliga omdömena är formulerade i olika ämnen. Se avsnitt 1.4. Vid intervju med såväl rektor som lärarna framkommer att rektorn inte följer upp hur lärarna formulerar sig i de individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen.

Av intervju med rektorn och lärarna framgår att skolan och kommunen saknar gemensamma rutiner och former för vad, hur och när lärarna ska dokumentera elevernas kunskaper i den fortlöpande undervisningen. Läs mer under avsnitt 1.4.

Intervjuerna visar vidare att rektorn lagt ett stort ansvar på lärarna att driva utvecklingsarbetet när det gäller såväl arbetet med planering av undervisning och bedömning som dokumentation av elevernas kunskaper utifrån kursplanernas kunskapskrav. Det medför att rektorn inte fullt ut är förtrogen med om dessa delar i skolarbetet verkligen har sin utgångspunkt i kursplanerna.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver ta ett större ansvar för att tillsammans med lärarna utveckla gemensamma rutiner och former för lärarnas bedömning och dokumentation av elevernas kunskaper utifrån kursplanernas kunskapskrav i alla ämnen. Ett utvecklingsarbete kring dessa frågor pågår vid skolan.

Skolinspektionen förutsätter att skolan fortsätter sitt påbörjade arbete med kursplanerna och att det resulterar i planeringar i alla ämnen i förhållande till kursplanerna samt fortlöpande bedömningar och dokumentation av elevernas kunskaper. Rektor behöver också säkerställa att undervisningen planeras utifrån kursplanerna i alla ämnen.

Vidare behöver rektorn skapa förutsättningar för att lärarna använder ett gemensamt och sakligt språk i dokumentationen.

Rektorn skapar förutsättningar för en likvärdig bedömning inom skolenheten.

1.2 Skolan har ett systematiskt kvalitetsarbete kring kunskapsbedömning

Här undersöks om rektorn ser till att det finns ett kvalitetsarbete kring kunskapsbedömningar på skolan genom att följa upp och utvärdera detta arbete samt huruvida resultaten av det används. Vidare handlar bedömningspunkten om rektor tillsammans med lärarna analyserar skolans kunskapsresultat och resultaten på de nationella proven.

De sammanställningar av resultat som finns på Bruksvallarnas skola är resultaten från de nationella ämnesproven i matematik och svenska för årskurs 3 och resultat från det diagnostiska material i svenska som samtliga skolor i Härjedalens kommun genomför. I övrigt saknas skolövergripande sammanställningar av kunskapsresultaten. Rektorn och lärarna diskuterar resultaten från de nationella ämnesproven i matematik och svenska i årskurs 3. Främst på individnivå då antalet elever är mycket begränsat men också med utgångspunkt i att utvärdera undervisningen. Rektorn informeras också av lärarna när de bedömer att en elev riskerar att inte nå målen i något ämne.

Både rektorn och lärarna uttrycker att det är lättare att göra kunskapsbedömningar i matematik och svenska än i andra ämnen beroende på att lärarna är mer vana att göra bedömningar i dessa ämnen och att det finns mer stödmaterial för hur bedömningar ska göras. I övriga ämnen görs bedömningar i varierande grad utifrån vad varje elev kan i förhållande till kunskapskraven. I flertalet ämnen görs bedömningar mer på gruppnivå utifrån undervisningens innehåll. Både rektorn och lärarna uppger också att skolans storlek med få elever har lett till att mycket av de bedömningar som görs inte dokumenteras utan finns som tyst kunskap i lärarnas huvud.

I det utvecklingsarbete som pågår vid Bruksvallarnas skola för att utveckla former för bedömning och dokumentation av elevers kunskaper har lärarna blivit varse att bedömningar görs på olika sätt i olika ämnen och detta är något de behöver fortsätta att utveckla. Hittills har dock rektorn och lärarna inte systematiskt följt upp och utvärderat rutiner för bedömning och dokumentation.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver utveckla ett systematiskt kvalitetsarbete kring kunskapsbedömning i alla ämnen utifrån kursplanernas kunskapskrav. I det ingår att säkerställa att det finns skolövergripande kunskapsresultat i de ämnen som eleverna har undervisning i.

Vidare behöver rektorn tillsammans med lärarna, utveckla former för att följa upp och utvärdera skolans rutiner och former för bedömning och dokumentation så att de blir en del av det systematiska kvalitetsarbetet.

1.3 Bedömning ingår i lärarnas planering av undervisningen

Här undersöks om lärarna vid planering av undervisningen utgår från kursplanerna samt om lärarna även planerar för hur bedömningen av eleverna ska gå till så att den blir en integrerad del av undervisningen tillsammans med eleverna.

I intervjuer och dokumentstudier framkommer att kursplanerna används och är levande dokument i planering, genomförande och uppföljning av undervisningen. Lärarna uppger att de vid planering av undervisningen och framtagande av planeringar, har påbörjat ett utvecklingsarbete i vilket de vid planering utgår från kursplanernas syfte, centrala innehåll och kunskapskrav. *"De långsiktiga målen i syftestexten och kunskapskraven ligger till grund för planeringen."* Vidare anger lärarna att detta sätt att planera *"har blivit en uppstramning för mig själv. Vi planerar mera. Bestämmer hur mycket tid det ska få ta"*.

Det framkommer dock i intervju med lärarna att de inte alltid planerar för hur bedömningen systematiskt ska bli en integrerad del av undervisningen. Vidare framkommer att lärarna inte alltid har klart för sig hur eleverna ska visa sina kunskaper och hur lärarna ska ta reda på vad eleverna kan när undervisningen påbörjas utan att de snarare samlar information under tiden som de arbetar och att de under exempelvis ett pågående tema bestämmer hur eleverna ska visa sina kunskaper. Det händer att lärarna kommer på mitt under pågående arbete att de till exempel kan låta eleverna skriva ner sina tankar och sedan berätta vad de tänkt på för att på så sätt bedöma elevernas förmåga att se till exempel skillnader och likheter mellan religioner. I andra fall har lärarna när de planerat undervisningen av ett tema bestämt sig för hur eleverna ska ges möjlighet att visa sina kunskaper, men någon planering för hur och när återkoppling till eleverna ska ske för att stödja och synliggöra lärandet finns inte. Visserligen framkommer flera exempel på att lärarna gör bedömningar av elevernas kunskaper i den fortlöpande undervisningen, men de har inte planerat systematiskt för att bedömningen ska vara en integrerad del i undervisningen, för att på så vis följa och stödja elevernas kunskapsutveckling. Den bedömning som sker blir därför av mer sporadisk karaktär även om det också framkommer mer systematiska exempel.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna vid planering av undervisningen utgår från de olika delarna i kursplanerna. Lärarna behöver dock planera för *hur* eleverna ska visa sina kunskaper och *när* bedömningen ska ske. Vidare är det av stor vikt att bedömningen sker i förhållande till kunskapskraven i kursplanerna.

Lärarna behöver också planera så att bedömningen systematiskt blir en integrerad del i undervisningen för att tillsammans med eleverna följa och stödja elevernas kunskapsutveckling i undervisningen och kontinuerligt ge återkoppling på deras arbete, för att synliggöra lärandet för eleverna.

1.4 Lärarna gör fortlöpande bedömningar av elevernas kunskaper

Här undersöks om lärarna gör fortlöpande bedömningar av elevernas kunskaper samt om läraren ger framåtsyftande återkoppling kring vad eleverna behöver utveckla i förhållande till kunskapskraven och hur detta ska ske. Vidare handlar det om hur lärarens bedömning blir en integrerad del av undervisningen tillsammans med eleverna.

Elevernas förståelse för vilka kunskaper de ska utveckla och på vilka grunder bedömningen sker

Alla elever Skolinspektionen träffat känner till att de tillsammans med läraren satt upp mål i samband med utvecklingssamtalet och alla elever vet vilka mål de har i sin individuella utvecklingsplan. I intervjuer med lärare och elever framkommer att elever nu i större utsträckning känner till vad de ska kunna i svenska, matematik och i vissa temaarbeten i de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena jämfört med övriga ämnen. Det nyligen påbörjade utvecklingsarbetet med att tydliggöra kunskapskraven för eleverna, har främst börjat visa sig i undervisningen i dessa ämnen.

Lärarna säger vid intervju att de uppmärksammar eleverna på målen och tydliggör målen för eleverna. Lärarna uttrycker att en anledning till att de börjat ta fram skriftliga planeringar är att *"vi vill att eleverna ska förstå vilka förmågor de ska utveckla och varför vi jobbar med olika saker"*. Enligt lärare och elever berättar lärarna för eleverna vad de ska lära sig i början av ett arbetsområde. *"Innan vi börjar jobba förklarar hon varför vi ska göra en viss sak och vad vi ska kunna"*. Eleverna berättar också att de har så kallade kunskapsblommor där det står vad de ska kunna i svenska, matematik och engelska. "Blommorna" är konkretiserings- utifrån mål iden gamla kursplanen, Lpo 94, och enligt lärarna behöver de ses över för att säkerställa att de anpassas till Lgr 11. Med hjälp av läraren färglägger eleverna blad i blommorna efter att läraren bedömt att de uppnått ett mål.

Eleverna uppger också att de vid utvecklingssamtalen sätter upp mål för vad de ska kunna eller som de uttrycker det *"Vad jag ska jobba mer med"*. För att konkretisera vilka mål eleverna ska arbeta med skrivs varje elevs mål ned på en "fotboll". Varje elev har också en bild av ett fotbollsmål och ett antal fotbollar med nedskrivna mål på, uppklistrat i sin bänk för att komma ihåg vad de be-

höver arbeta med. När ett mål är uppnått "sätts fotbollen i målet" och nya mål skrivs. Eleverna arbetar med sina så kallade "fotbollar" en gång i veckan på en lektion de kallar för IUP-timmen. Enligt eleverna handlar arbetet på dessa IUP-timmar främst om matematik och kunskapsblommorna. Enligt lärarna används timmen på lite olika sätt, ibland till att arbeta mot målen och ibland för att komma i kapp om de ligger efter med något.

Återkoppling

I intervju med lärarna på skolan framkommer dock att de inte systematiskt följer upp elevernas kunskapsutveckling och ger inte heller framåtsyftande återkoppling gällande vad eleverna behöver utveckla och hur. Lärarna uttrycker en osäkerhet kring hur de ska ta reda på vad eleverna kan och hur eleverna ska visa sina kunskaper. I intervjuer och dokumentstudier framkommer att detta inte alltid är klarlagt vid planeringen, se avsnitt 1.3. I intervjuer uppger lärarna att de tänker sig att bedömning sker både under ett pågående arbete och i slutet av ett arbete. Exempel på bedömning under arbetets gång för att ge eleven ett verktyg som är användbart i andra sammanhang kan enligt lärarna vara "jag läser texten högt tillsammans med eleven och då ser eleven att meningen är för lång eller att ett ord upprepar sig". Enligt eleverna kan lärarna "säga hur man ska skriva eller att hon ger tips eller ställer frågor som gör att vi skriver bättre". Exempel på återkoppling i slutet av ett arbete kan enligt lärarna vara när eleverna läser upp sina texter för klassen och eleverna ger varandra respons. Lärarna uppger dock att eleverna inte arbetar vidare med texten efter att de läst upp den för klassen och i det sammanhanget fått respons.

Den återkoppling som syns i elevernas arbetsböcker är exempelvis "Bra!", "Stjärna", "Rättad stavning" och avklippta hörn i matematikboken. Varken lärarna eller elever ger exempel på återkoppling som sker systematiskt för att synliggöra lärandet för eleverna. Det handlar främst om att kontrollera att eleven gjort uppgiften, om det är rätt och det är ofta kopplat till fakta och begrepp. Enligt eleverna kan de också få hjälp att utveckla sina arbeten genom frågor och tips från lärarna. Det kan exempelvis gälla hur de kan förbättra språk och innehåll i en berättelse. De skriftliga kommentarerna i elevernas böcker handlar dock i liten grad om vad eleverna kan göra bättre och hur de ska göra för att utvecklas. Lärarna menar dock att de, eftersom eleverna är så få, har goda möjligheter att ge muntlig återkoppling och att de då har lättare att ge framåtsyftande återkoppling.

Eleverna har elevdagböcker i vilka läraren sätter upp mål för veckan till exempel "berättelse". I slutet av veckan utvärderar eleverna genom att svara på en eller två frågor som läraren ställer exempelvis "varför gick det bra?" och då kan eleverna skriva till exempel "Nu har jag kommit igång med berättelsen. Vi träffade

Laura Trenter. Jag ställde frågor". Läraren menar att "eleverna är inne på görandet och fastnar lätt i det när de skriver utvärderingen. Eleverna är inne i görandet och inte i lärandet".

Granskningen visar att det för eleverna är oklart hur de får reda på vad de lärt sig. Eleverna uttrycker dock att läraren vet vad de kan och att läraren tar reda på det genom att "vi kan ha prov och förhör, förhör – hon pratar med oss. Hon ställer frågor och vi skriver ner på ett papper." Det kan också handla om att läraren säger att nu kan eleven färglägga ett blad på "blomman". I intervjuer framkommer att mycket av återkoppling, i en del ämnen, handlar om vad de har gjort och i mindre omfattning om vad de lärt. Detta håller dock på att förändras i takt med att utvecklingsarbetet kring läroplan och bedömning fortskrider. Eleverna känner med andra ord i varierande grad till vilka kunskaper de ska utveckla och på vilka grunder de bedöms.

Dokumentation

Av intervju med lärarna framkommer att de inte har ändamålsenliga och systematiska former för att fortlöpande dokumentera elevernas kunskapsutveckling. Lärarna uppger att eftersom antalet elever på skolan är litet "finns mycket i huvudet. Vi dokumenterar inte fortlöpande". Det lärarna dokumenterar finns i en pärm för varje elev där resultat från de nationella ämnesproven, olika former av diagnoser, främst i svenska och matematik, dokumenteras tillsammans med "kunskapsblommorna" och lärarens "små sporadiska anteckningar". Dokumenten utgör underlag till de skriftliga omdömena som ska upprättas för alla elever. Lärarna uttrycker att "i matte och svenska är det lätt att formulera skriftliga omdömen". I övriga ämnen följs däremot inte elevernas kunskapsutveckling upp lika systematiskt i förhållande till kunskapskraven. "Där blir det mer vad vi gjort och om eleven är intresserad." Lärarna uttrycker att de är medvetna om att "vi skulle behöva ett mer strukturerat dokumentationsformulär".

Det finns flera tänkbara förklaringar till varför det är en stor variation i hur elevernas kunskapsutveckling följs upp i olika ämnen. Ett skäl är, enligt både skolans lärare och rektor, att skolans utvecklingsarbete i dessa frågor nyligen påbörjats och att lärarna är mer vana att göra bedömningar i svenska och matematik. Ett annat skäl är att lärarna, enligt rektor, kan ha svårare att följa upp och bedöma elevens kunskapsutveckling i ämnen där läraren inte har utbildning. Skolan har dessutom få lärare vilket begränsar möjligheten till samverkan lärare emellan i bedömningsfrågor.

Individuella utvecklingsplaner

Av de individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen Skolinspektionen tagit del av framgår att det främst är i svenska och matematik det tydligt framgår var eleverna befinner sig i förhållande till kunskapskraven, medan det

i övriga ämnen varierar i vilken mån detta framgår. De omdömen som skrivs i ämnena svenska och matematik är mer utvecklade och beskriver mer elevernas kunskaper än de omdömen som exempelvis skrivs i de naturorienterande ämnena som i högre utsträckning beskriver vad eleverna gjort. Dessa omdömen kan exempelvis handla om att *"vi har jobbat med snö och is och en del experiment"* och *"vår närmiljö och vårt landskap arbetar vi med nu"*. Det är också vanligt att de skriftliga omdömena innehåller bedömningar av andra, icke relevanta, faktorer än de som framgår av kunskapskraven, exempelvis beteenden och personliga egenskaper. Vidare saknas det, i den framåtsyftande delen, uppgifter om *hur* eleven ska göra för att uppnå kunskapskrav. Av de individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen Skolinspektionen tagit del av framgår vidare att den framåtsyftande delen i huvudsak handlar om ämnena svenska och matematik.

Av ovanstående framgår att det varierar huruvida lärarna följer upp, dokumenterar och bedömer elevernas kunskapsutveckling systematiskt i alla ämnen. I matematik och svenska samlar lärarna in ett mer allsidigt underlag för bedömning. När det gäller övriga ämnen så dokumenteras inte alltid bedömningsunderlaget utan läraren försöker minnas och har bedömningen i huvudet. Bedömningen har inte heller lika tydlig koppling till kunskapskraven i kursplanerna. Vidare är bedömningen inte systematiskt planerad utan sker mer sporadiskt även om ambitionen är att göra det fortlöpande.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna använder de nationella ämnesproven som ett stöd för att bedöma elevernas kunskaper.

Lärarna behöver i större utsträckning ge eleverna förståelse för vilka kunskaper de ska utveckla och tydliggöra på vilka grunder de bedöms.

Vidare behöver lärarna följa elevernas kunskapsutveckling och ge kontinuerlig och framåtsyftande återkoppling kring vad eleverna behöver utveckla och hur detta ska ske så att bedömningen blir en integrerad del i undervisningen tillsammans med eleverna för att synliggöra lärandet.

Lärarna behöver bedöma elevernas kunskaper utifrån kunskapskraven i alla ämnen och använda aktuella bedömningsunderlag för att upprätta den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen.

Lärarna behöver analysera de kunskaper eleven har visat, göra helhetsbedömningar av dessa och jämföra med kursplanernas kunskapskrav.

Lärarna behöver utveckla ändamålsenliga rutiner och former för dokumentation som främjar elevernas kunskapsutveckling och väl återspeglar deras kunskaper i förhållande till kursplanernas kunskapskrav.

1.5 Lärarna följer upp undervisningen

Här undersöks hur lärarna följer upp och utvärderar sin planering och undervisning samt bedömnings- och dokumentationsformer.

Av de lärare Skolinspektionen intervjuat framkommer att de i samtal med varandra utvärderar vad i undervisningen eleverna tyckte var intressant eller om en uppgift var svår eller lätt samt om de hann med det de hade tänkt göra. De försöker också komma ihåg vad de tycker att de behöver förändra till nästa gång de ska arbeta med samma arbetsområde. Ibland skrivs utvärderingen ner för att lärarna lättare ska komma ihåg vad som behöver förändra.

Lärarna uttrycker att det är svårt att hitta rätt progression i undervisningen när de undervisar i åldersblandade grupper där skillnaden mellan elevernas kunskaper, intressen och förutsättningar är stor. Det framkommer dock inga exempel på att en utvärdering av undervisningen lett till att de ändrat något i syfte att ge eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till läroplanen. Detta är, enligt Skolinspektionen, särskilt angeläget eftersom undervisningen bedrivs i åldersblandade grupper, förskoleklass till årskurs 2 och årskurs 3–5. I samtliga intervjugrupper uppges att de äldre eleverna många gånger får vara "hjälp lärare" och därmed kanske inte fullt ut får möjlighet att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till läroplanen.

I intervjuer och samtal med lärare framkommer att en av lärarna, efter att nyligen ha gått en utbildning i att skriva skriftliga omdömen, inlett ett utvecklingsarbete för att förbättra skolans bedömnings- och dokumentationsformer. Ett arbete inom vilket läraren håller på att utforma mallar för både planering och dokumentering med utgångspunkt i Lgr 11. Spår av detta utvecklingsarbete syns i en del av de dokument Skolinspektionen tagit del av.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna behöver identifiera och analysera vad som behöver utvecklas i den egna undervisningen i alla ämnen samt i vilken utsträckning planeringen och genomförandet av undervisningen har gett eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till läroplanen.

Lärarna behöver också utvärdera och säkerställa att de bedömnings- och dokumentationsformer som används och håller på att utarbetas är ändamålsenliga.

1.6 Lärarna ger vårdnadshavare fortlöpande information om elevernas kunskaper

Här undersöks om lärarna ger vårdnadshavare fortlöpande information om elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanerna.

Av intervjuer med rektorn och lärare samt av dokumentation framkommer att vårdnadshavare får fortlöpande information om elevernas kunskapsutveckling, men inte i alla ämnen och årskurser. De individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av, de flesta från föregående läsår, bekräftar bilden av att vårdnadshavare inte får information om elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen. Skolinspektionen kunde dock inte, vid besöket i skolan, träffa några föräldrar.

Samtalen förbereds vanligen med hjälp av ett antal frågor som elever och föräldrar ska fylla i. Föräldrarna får också innan samtalet ta del av skriftliga omdömen. Lärarna och rektor uttrycker att även om föräldrarna inte får information om hur de går för deras barn i alla ämnen så får de ofta information om vad de arbetar med i de olika ämnena. Den informationen ges till exempel i de så kallade veckobreven samt både muntligt och skriftligt på utvecklingsamtalen.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna inte ger vårdnadshavarna fortlöpande information om elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen i förhållande till kursplanernas kunskapskrav.

2. Ges eleverna möjlighet att visa de kunskaper som framgår av kursplanernas kunskapskrav?

2.1 Lärarna har ett allsidigt underlag för att bedöma elevernas kunskaper

Här undersöks om läraren har ett allsidigt underlag för att bedöma elevernas kunskaper och om lärarna använder olika underlag för bedömning samt om eleverna ges möjlighet att visa sina kunskaper på olika sätt.

Lärare och elever beskriver att eleverna ges möjlighet att visa sina kunskaper på flera olika sätt, till exempel skriva, muntlig presentation, diskussion, experimentera och rita. Eleverna får även påverka arbetsformer och redovisnings-

sätt. Det framgår dock av lärarnas planeringar att allt det eleverna gör inte ingår i det som bedöms. Vidare framgår det av intervju och planeringar att bedömning tenderar att handla om att kontrollera faktakunskaper trots att de lärare Skolinspektionen intervjuat uttrycker att arbetet med att utveckla de långsiktiga förmågorna är prioriterat och att kunskap inte bara handlar om fakta. Lärarna uttrycker vidare att det dock är lättare att dokumentera och bedöma faktakunskaper och att de är mer vana att göra det. I de planeringar Skolinspektionen kunnat ta del av varierar det om det tydligt framgår vad som ska bedömas. Hur eleverna ska bedömas framgår inte heller. Lärarna har nyligen påbörjat ett utvecklingsarbete med att ta fram planeringar i olika ämnen, främst svenska och i de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena. I de olika planeringarna kan Skolinspektionen utläsa att det pågår ett utvecklingsarbete och att lärarna provar sig fram men ännu inte hittat en modell som de är helt nöjda med.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna ger eleverna goda möjligheter att visa sina kunskaper på olika sätt, men lärarna använder dock inte allt det underlag de har tillgå för att analysera och bedöma elevernas kunskaper.

2.2 Vårdnadshavares kännedom om kunskapskraven

Här undersöks om lärarna ger vårdnadshavare information om kunskapskraven i alla ämnen som eleven får undervisning i.

Vid intervjuer med lärare och rektorn framkommer att lärarna informerat vårdnadshavarna om den nya läroplanen med kursplaner, Lgr 11, på föräldramöten vid läsårets start. Lärarna skickar också regelbundet hem veckobrev till föräldrarna. I dessa brev anges vad som kommer att hända i skolan, vad de ska arbeta med och lära sig och delar av den informationen är kopplad till kunskapskrav. Skolans lärare har dessutom börjat ta fram pedagogiska planeringar till några av de arbetsområden de arbetar med under innevarande termin. Dessa planeringar, som också skickas hem till vårdnadshavare, innehåller också information om kunskapskrav mot vilka eleverna bedöms. Lärarnas och rektorns uppfattning är att föräldrarna har stort förtroende för skolan och lärarna. Skolinspektionen kunde dock inte, vid besöket i skolan, träffa några föräldrar.

Vid skolan pågår ett utvecklingsarbete som syftar till att förbättra uppföljning och dokumentation av varje elevs kunskapsutveckling och kunskapsresultat så att bedömningar i alla ämnen ska relatera till kunskapskraven. Vid Skolinspektionens besök uppger lärarna att de i detta arbete kommit längst med ämnena svenska och matematik. I dessa ämnen får föräldrarna information om kun-

skapskraven. Detta syns även i flera av elevernas individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen. I andra ämnen varierar det i hur hög grad den information som ges till föräldrarna handlar om kunskapskrav. I flera ämnen handlar informationen mer om vad de gör i ämnet, innehållet i undervisningen, än om kunskapskrav.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna behöver ge vårdnadshavarna information om kunskapskraven i alla ämnen eleven får undervisning i.

Syfte och frågeställningar

Forskning och utvärderingar visar att många lärare upplever en osäkerhet kring hur elevernas kunskaper ska bedömas i de tidigare skolorna. Lärarna menar också att skolorna saknar ett gemensamt förhållningssätt och rutiner för dokumentation när det gäller att följa och bedöma elevers kunskapsutveckling. Lärarnas osäkerhet kan leda till att bedömningar och individuella utvecklingsplaner saknar koppling till kunskapskraven i de nationella kursplanerna.

Forskning visar att bedömning kan vara ett verktyg för att löpande stödja elevernas lärande och utveckling. Det handlar om att eleverna får möjlighet att fortlöpande visa de kunskaper som framgår av kunskapskraven i kursplanerna och att de förstår vilka grunder de bedöms utifrån, var de befinner sig i förhållande till kunskapskraven och hur de kan göra för att ytterligare utveckla sina kunskaper.

Syftet med projektet är att undersöka om de bedömningsunderlag lärarna använder och de bedömningar lärarna gör är relaterade till kunskapskraven i de nationella kursplanerna och i övrigt sker i enlighet med styrdokumentet. Detta mot bakgrund av att en ny läroplan för grundskolan, Lgr 11, införs under 2011. Granskningen syftar dessutom till att hitta goda exempel på hur lärare arbetar med bedömning för att främja lärande som en integrerad del i lärandeprocessen tillsammans med eleven.

De centrala frågeställningarna är:

- Gör läraren fortlöpande bedömningar av elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas kunskapskrav?
- Ges eleverna möjlighet att visa de kunskaper som framgår av kursplanernas kunskapskrav?

Metod och material

Granskningen inleds genom att inspektörerna innan skolbesöket tar del av olika dokument och gör en dokumentanalys. Rektorn har exempelvis svarat på en verksamhetsredogörelse och skickat in olika dokument skolan har i arbetet kring bedömning till inspektörerna inför skolbesöket.

Varje skolbesök består av intervju med rektor, lärare (både i grupp 6-8 lärare i åk 1-3 och djupintervju med två lärare i åk 3), elever i åk 3 (i grupp ca 6 elever) och vårdnadshavare i åk 3 (i grupp 6-8 stycken). I de fall då den besökta skolan består av ett fåtal lärare och elever kan sammansättningen vid intervjuerna komma att anpassas till detta. Besöket avslutas med en återkoppling till rektor kring inspektörernas preliminära bedömningar.

Bruksvallarnas skola	Antal
Intervjuade elever	3
Intervjuade lärare	2
Intervjuade vårdnadshavare	0

Författnings- och forskningsstöd i Skolinspektionens kvalitetsgranskning Kunskapsbedömning i grundskolan årskurs 1–3

Författningar

Lagar

- Skollagen (2010:800)

Förordningar

- Skolförordning (SFS 2011:185)
- Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet

Skolverkets föreskrifter

- Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:19) om kunskapskrav för grundskolans ämnen

Skolverkets allmänna råd

- Skolverkets allmänna råd och kommentarer, Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16) (AR IUP)
- Skolverkets allmänna råd, Planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan (SKOLFS 2011:149) (AR Planering)

Forskningsstöd

- Skolverkets stödmaterial: Kunskapsbedömning i skolan – praxis, begrepp, problem och möjligheter
- Skolverkets kunskapsöversikt: Kunskapsbedömning – Vad, hur och varför?

1. Gör läraren fortlöpande bedömningar av elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas kunskapskrav?

1.1 Rektor tar ansvar för att lärarna bedömer elevernas kunskaper utifrån kursplanernas kunskapskrav

Här undersöks om rektorn tar ansvar för och skapar förutsättningar för lärarnas gemensamma arbete med kunskapsbedömningar utifrån kursplanernas kunskapskrav.

Inom detta område granskas följande:

- Rektor tar ansvar för att tillsammans med lärarna utveckla gemensamma rutiner och former för att planera undervisningen och för att bedöma och dokumentera elevernas kunskaper utifrån kursplanernas kunskapskrav (2 kap. 9 § och 4 kap. 4-6 §§ skollagen, Lgr 11, 2.8, AR IUP, AR Planering).
- Rektorn skapar förutsättningar för att lärarna använder ett gemensamt och sakligt språk i dokumentationen (AR IUP).
- Rektorn skapar förutsättningar för en likvärdig bedömning inom skolenheten (1 kap. 9 § skollagen, Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Lgr 11, 2.8, AR Planering).

Författningsstöd

1 kap. 9 § skollagen

Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.

2 kap. 9 § skollagen

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Det pedagogiska arbetet vid en förskolenhet ska ledas och samordnas av en förskolechef. Dessa ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

En likvärdig utbildning

/.../ Skollagen föreskriver att utbildningen inom varje skolform och inom fritidshemmet ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målet/.../.

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

Rättigheter och skyldigheter

Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har /.../.

Lgr 11 punkt 2.8

2.8 REKTORNS ANSVAR

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Allmänna råd och kommentarer, Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen

Utgångspunkter för den individuella utvecklingsplanen – bedömning och utvecklingssamtal

Skolans lärare bör

- ha gemensamma rutiner och former för dokumentation av elevernas kunskapsutveckling
- utveckla ett gemensamt och sakligt språk i dokumentationen.

Elevers lärare bör

- informera elev och vårdnadshavare om vilka kunskaper och kunskapskvaliteter som ska bedömas.

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Planering

Rektorn bör

- organisera verksamheten så att lärarna ges förutsättningar att planera undervisningen
- utveckla former för samverkan och kunskapsutbyte mellan lärarna.

Kunskapsbedömning

Rektorn bör

- stödja lärarna i deras arbete med att bedöma elevernas kunskaper genom att tillsammans med dem utveckla gemensamma rutiner och former för att utvärdera elevernas kunskaper.

Dokumentation

Lärare bör

- använda sig av effektiva rutiner och former för dokumentation som väl återspeglar elevernas kunskaper och som ger en grund för kommunikation av bedömning och betygssättning med elever och vårdnadshavare.

1.2 Skolan har ett systematiskt kvalitetsarbete kring kunskapsbedömning

Här undersöks om rektorn ser till att det finns ett kvalitetsarbete kring kunskapsbedömningar på skolan genom att följa upp och utvärdera detta arbete samt huruvida resultaten av det används. Vidare handlar bedömningspunkten om rektorn tillsammans med lärarna analyserar skolans kunskapsresultat och resultaten på de nationella proven.

Inom detta område granskas följande:

- Rektorn använder skolans kunskapsresultat i kvalitetsarbetet genom att skapa förutsättningar för att lärarna tillsammans jämför och analyserar skolans kunskapsresultat och hur de förhåller sig till resultaten från de nationella proven och eventuellt annat bedömningsstöd (*AR Planering*).
- Rektorn följer tillsammans med lärarna upp och utvärderar de rutiner och former för bedömning och dokumentation som används så att de är ändamålsenliga för ett systematiskt kvalitetsarbete (*4 kap. 4- 6 §§ skollagen, AR Planering*).

Författningsstöd

4 kap. 4-6 § skollagen

Enhetsnivå

4 § Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Rektorn och förskolechefen ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs enligt första och andra styckena.

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet

5 § Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Dokumentation

6 § Det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska dokumenteras.

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Kunskapsbedömning

Läraren bör

- tillsammans på skolenheten regelbundet analysera och diskutera hur olika elevprestationer bedöms i förhållande till kunskapskraven
- som stöd för bedömningen av elevernas kunskaper jämföra resultaten på de nationella ämnesproven med den egna dokumentationen och analysera skillnader och likheter i resultaten.

Rektorn bör

- stödja lärarna i deras arbete med att bedöma elevernas kunskaper genom att tillsammans med dem utveckla gemensamma rutiner och former för att utvärdera elevernas kunskaper.

Uppföljning

Rektorn bör tillsammans med lärarna systematiskt och kontinuerligt

- följa upp formerna för utvärdering och bedömning av elevernas kunskaper
- följa upp och utvärdera de rutiner och former för dokumentation som används så att de är effektiva och ändamålsenliga för ett systematiskt kvalitetsarbete.

1.3 Bedömning ingår i lärarnas planering av undervisningen

Här undersöks om lärarna vid planering av undervisningen utgår från kursplanerna samt om lärarna även planerar för hur bedömningen av eleverna ska gå till så att den blir en integrerad del av undervisningen tillsammans med eleverna.

Inom detta område granskas följande:

- Lärarna utgår vid planeringen av undervisningen från kursplanernas syfte, centrala innehåll och kunskapskrav (1 kap. 11 § skollagen och 9 kap. 1-2 §§ skolförordningen, AR Planering).
- Lärarna identifierar och planerar hur eleverna ska visa sina kunskaper, vad i kunskapskraven som ska bedömas och när bedömningen ska ske (AR Planering).

- Lärarna planerar så att bedömningen systematiskt blir en integrerad del i undervisningen för att tillsammans med eleverna följa och stödja elevernas kunskapsutveckling i undervisningen och kontinuerligt ge återkoppling på deras arbete för att synliggöra lärandet för eleverna (*AR Planering*).

Författningsstöd

1 kap. 11 § skollagen

För varje skolform och för fritidshemmet skall gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

9 kap. 1-2 §§ skolförordningen

Utbildningens innehåll och omfattning

Läroplan och kunskapskrav

1 § För grundskolan gäller en läroplan enligt 1 kap. 11 § första stycket skollagen (2010:800). Läroplanen finns i förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Av 3 § samma förordning framgår att kursplaner för grundskolans ämnen ingår i läroplanen och att kursplanerna kompletteras av kunskapskrav.

2 § Kunskapskrav ska finnas för

- matematik, svenska och svenska som andraspråk samt gemensamt för
- samhällsorienterande ämnen och för naturorienterande ämnen i årskurs 3,
- samtliga ämnen utom moderna språk i årskurs 6, och
- samtliga ämnen i årskurs 9.

Kunskapskraven i årskurs 3 och 6 anger den lägsta godtagbara kunskapsnivån för en elev vid slutet av årskursen. Kunskapskraven i årskurs 9 anger den kunskapsnivå som krävs för ett visst betyg när ett ämne avslutas.

Lgr 11, 3 Kursplaner

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Planering

Läraren bör vid planeringen av undervisningen

- tydliggöra vilka delar av ämnets syfte som undervisningen i det aktuella arbetsområdet ska inriktas mot och utifrån det avgöra hur det centrala innehållet ska kombineras och behandlas så att eleverna ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till kunskapskraven

- identifiera vilka delar av kunskapskraven som bedömningen ska utgå ifrån i det aktuella arbetsområdet och avgöra hur eleverna ska få visa sina kunskaper
- skapa förutsättningar för att följa och stödja elevernas kunskapsutveckling och kontinuerligt ge återkoppling på deras arbete.

1.4 Lärarna gör fortlöpande bedömningar av elevernas kunskaper

Här undersöks om lärarna gör fortlöpande bedömningar av elevernas kunskaper samt om läraren ger framåtsyftande återkoppling kring vad eleverna behöver utveckla i förhållande till kunskapskraven och hur detta ska ske. Vidare handlar det om hur lärarens bedömning blir en integrerad del av undervisningen tillsammans med eleverna.

Inom detta område granskas följande:

- Läraren ger eleven förståelse för vilka kunskaper de ska ges möjlighet att utveckla i alla ämnen och på vilka grunder de bedöms (*Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Lgr 11, 2.7*).
- Lärarna följer elevernas kunskapsutveckling och ger kontinuerlig och framåtsyftande återkoppling kring vad eleverna behöver utveckla och hur detta ska ske så att bedömningen blir en integrerad del i undervisningen tillsammans med eleverna för att synliggöra lärandet (*10 kap. 13 § skollagen, Lgr 11, 2.7, AR Planering*).
- Lärarna bedömer elevernas kunskaper utifrån kunskapskraven i alla ämnen och använder aktuella bedömningsunderlag för att upprätta individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (*10 kap. 13 § skollagen, Lgr 11, 2.7*).
- Lärarna analyserar regelbundet de kunskaper eleven har visat, gör helhetsbedömningar av dessa och jämför med kursplanernas kunskapskrav (*Lgr 11, 2.7, AR Planering*).
- Lärarna använder resultaten från nationella proven för att bedöma elevers kunskapsutveckling (*9 kap. 20-22 §§ skolförordningen*).
- Lärarna använder ändamålsenliga rutiner och former för dokumentation som främjar elevernas kunskapsutveckling och väl återspeglar deras kunskaper i förhållande till kursplanernas kunskapskrav (*AR IUP, AR Planering*).

Författningsstöd

10 kap. 13 § skollagen

Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och (...).

9 kap. 20-22 §§ skolförordningen

Nationella ämnesprov

20 § Nationella ämnesprov ska användas i de ämnen och årskurser som anges i 21 § för att bedöma elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven och, i årskurs 9, även som stöd för betygssättning.

21 § Ämnesprov ska användas i

1. matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 3, 6 och 9,
2. engelska i årskurs 6 och 9, och
3. biologi, fysik eller kemi i årskurs 9.

Ämnesprov som avses i första stycket 3 ska fördelas så att varje elev ska delta i prov i endast ett ämne och att antalet provdeltagare så långt som möjligt blir lika stort för varje ämnesprov.

22 § Ämnesprov ska genomföras i slutet av årskursen. Statens skolverk får dock meddela föreskrifter om att ämnesprov i årskurs 9 får genomföras vid en annan tidpunkt.

Skolverket får meddela närmare föreskrifter om ämnesprov.

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

Rättigheter och skyldigheter

Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har /.../.

Lgr 11, 2.7 BEDÖMNING OCH BETYG

/.../

Mål

Skolans mål är att varje elev

- utvecklar ett allt större ansvar för sina studier, och
- utvecklar förmågan att själv bedöma sina resultat och ställa egen och andras bedömning i relation till de egna arbetsprestationerna och förutsättningarna /.../.

Riktlinjer

Läraren ska

- genom utvecklingssamtal och den individuella utvecklingsplanen främja elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling,
- utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn /.../.

Allmänna råd och kommentarer, Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen

Utgångspunkter för den individuella utvecklingsplanen – bedömning och utvecklingssamtal

Skolans lärare bör

- ha gemensamma rutiner och former för dokumentation av elevernas kunskapsutveckling
- utveckla ett gemensamt och sakligt språk i dokumentationen.

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Genomförande

Läraren bör i sin ledning av undervisningen

- försäkra sig om att undervisningen leder mot de mål som konkretiseras i planeringen genom att anpassa undervisningen till varje enskild elevs behov av stöd och stimulans
- se till att eleverna förstår syftet med de aktiviteter som ska ske i undervisningen, vilka kunskaper de ska ges möjlighet att utveckla samt hur de ska få visa sina kunskaper
- kontinuerligt ge varje elev konstruktiv återkoppling på hennes eller hans kunskapsutveckling och tydliggöra vad som behöver utvecklas vidare.

Kunskapsbedömning

Läraren bör

- kontinuerligt analysera de kunskaper som eleven visat utifrån vad som behandlats i undervisningen, för att kunna göra helhetsbedömningar av kunskaperna och jämföra dessa med kunskapskraven
- använda sig av ändamålsenliga bedömningsformer som ger eleverna goda möjligheter att visa sina kunskaper på olika sätt.

Dokumentation

Läraren bör

- dokumentera sina planeringar och uppföljningar så att de ger stöd för att
 - genomföra, följa upp och dokumentera undervisningen
 - kommunicera med elever och vårdnadshavare vad som är syftet med undervisningen och hur den ska genomföras.
- använda sig av effektiva rutiner och former för dokumentation som väl återspeglar elevernas kunskaper och som ger grund för kommunikation av bedömning och betygssättning med elever och vårdnadshavare.

1.5 Lärarna följer upp undervisningen

Här undersöks hur lärarna följer upp och utvärderar sin planering och undervisning samt bedömnings- och dokumentationsformer.

Inom detta område granskas följande:

- Lärarna analyserar i vilken utsträckning planeringen och genomförandet av undervisningen har gett eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till läroplanen (*AR Planering*).
- Lärarna identifierar vad som behöver utvecklas i den egna undervisningen för att eleverna ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till läroplanen (*AR Planering*).
- Lärarna utvärderar i vilken mån bedömnings- och dokumentationsformerna som används är praktiska och ändamålsenliga (*AR Planering*).

Författningsstöd

Lgr 11, 2.7 Bedömning och betyg

RIKTLINJER

Läraren ska

utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn.

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Uppföljning

Läraren bör

- analysera i vilken utsträckning planeringen och genomförandet av undervisningen har gett eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till de nationella målen
- identifiera vad som behöver utvecklas i den egna undervisningen för att eleverna ska ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till de nationella målen, samt
- utvärdera i vilken mån de bedömnings- och dokumentationsformer som används är ändamålsenliga.

Dokumentation

Läraren bör

- dokumentera sina planeringar och uppföljningar så att de ger stöd för att
 - genomföra, följa upp och utvärdera undervisningen.

1.6 Lärarna ger vårdnadshavare fortlöpande information om elevernas kunskaper

Här undersöks om lärarna ger vårdnadshavare fortlöpande information om elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanerna.

Inom detta område granskas följande:

- Lärarna ger fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas kunskapskrav (3 kap. 4 §, 10 kap. 12 § skollagen, Lgr 11, 2.4 och 2.7).

Författningsstöd

3 kap. 4 § skollagen

Eleven och elevens vårdnadshavare och vårdnadshavare för ett barn i förskolan ska fortlöpande informeras om elevens eller barnets utveckling.

10 kap. 12 § skollagen

Utvecklingssamtal och individuell utvecklingsplan

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Lgr 11, 2.4 SKOLA OCH HEM

Skolans och vårdnadshavarnas gemensamma ansvar för elevernas skolgång ska skapa de bästa möjliga förutsättningarna för barns och ungdomars utveckling och lärande.

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan ska

- samarbeta med elevernas vårdnadshavare så att man tillsammans kan utveckla skolans innehåll och verksamhet.

Läraren ska

- samverka med och fortlöpande informera föräldrarna om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling, och
- hålla sig informerad om den enskilda elevens personliga situation och iaktta respekt för elevens integritet.

Lgr 11, 2.7 BEDÖMNING OCH BETYG

Riktlinjer

Läraren ska

- genom utvecklingssamtal och den individuella utvecklingsplanen främja elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling,
- utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn,
- med utgångspunkt i föräldrarnas önskemål fortlöpande informera elever och hem om studieresultat och utvecklingsbehov.

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Dokumentation

Läraren bör

- använda sig av effektiva rutiner och former för dokumentation som väl återspeglar elevens kunskaper och som ger grund för kommunikation av bedömning och betygsättning med elever och vårdnadshavare.

2. Ges eleverna möjlighet att visa de kunskaper som framgår kursplanernas kunskapskrav?

2.1 Lärarna använder ett allsidigt underlag för att bedöma elevernas kunskaper

Här undersöks om läraren har ett allsidigt underlag för att bedöma elevernas kunskaper och om lärarna använder olika underlag för bedömning samt om eleverna ges möjlighet att visa sina kunskaper på olika sätt.

Inom detta område granskas följande:

- Lärarnas bedömning av elevernas kunskaper är allsidig och olika underlag används för att analysera kunskaperna så att eleverna ges goda möjligheter att visa sina kunskaper på olika sätt (*Lgr 11, 2.7, AR Planering*).

Författningsstöd

Lgr 11, 2.7 BEDÖMNING OCH BETYG

Skolans mål är att varje elev

- utvecklar ett allt större ansvar för sina studier, och
- utvecklar förmågan att själv bedöma sina resultat och ställa egen och andras bedömning i relation till de egna arbetsprestationerna och förutsättningarna.

Riktlinjer

Läraren ska

/.../

- utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn /.../.

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan.

Kunskapsbedömning

Läraren bör

- använda sig av ändamålsenliga bedömningsformer som ger eleverna goda möjligheter att visa sina kunskaper på olika sätt.

2.2 Vårdnadshavares kännedom om kunskapskraven

Här undersöks om lärarna ger vårdnadshavare information om kunskapskraven i alla ämnen som eleven får undervisning i.

Inom detta område granskas följande:

- Lärarna ger vårdnadshavarna information om kunskapskraven i alla ämnen som eleverna får undervisning i (*Lgr 11,1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.4., AR IUP*).

Författningsstöd

Lgr 11, 1, Skolans värdegrund och uppdrag

Rättigheter och skyldigheter

Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan. /.../

Lgr 11, 2.4

Läraren ska

Samverka med och fortlöpande informera föräldrarna om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling.

Allmänna råd och kommentarer, Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen

Utgångspunkter för den individuella utvecklingsplanen – bedömning och utvecklingssamtal

Elevens lärare bör

- beskriva hur de nationella målen har konkretiserats i undervisningen.

Den individuella utvecklingsplanens innehåll

De skriftliga omdömena bör

- utformas så att eleven och vårdnadshavaren får tydlig information om elevens kunskaper i relation till de nationella målen och lyfta fram elevens utvecklingsmöjligheter i syfte att stimulera fortsatt lärande.

Den framåtsyftande planeringen bör

- sammanfattande ange vilka kunskaper och förmågor eleven ska utveckla.

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Dokumentation

Läraren bör

- dokumentera sina planeringar och uppföljningar så att de ger stöd för att
 - kommunicera med elever och vårdnadshavare vad syftet är med undervisningen och hur den ska genomföras.